ĐỔI MỚI CÔNG TÁC CÁN BỘ THEO NGHỊ QUYẾT ĐẠI HỘI XIII CỦA ĐẢNG

PGS, TS TRẦN ĐÌNH THẮNG

Học viện Kỹ thuật quân sự

Ngày nhận:
17-11-2021
Ngày thẩm định, đánh giá:
24-12-2021
Ngày duyệt đăng:
6-1-2022

Tóm tắt: Đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác cán bộ được Đảng, Nhà nước đặc biệt quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện gắn với quá trình đổi mới, chỉnh đốn Đảng, xây dựng Nhà nước pháp quyền XHCN. Quán triệt sâu sắc chủ trương Nghị quyết Đại hội XIII (2021) của Đảng về tiếp tục đổi mới công tác cán bộ là vấn đề đặc biệt quan trọng. Nhận thức đúng về yêu cầu thực tế cấp thiết và lâu dài trong việc đổi mới công tác cán bộ; lựa chọn nội dung, hình thức, cách làm phù hợp, đặt trong tổng thể công cuộc cải cách hành chính; kiểm soát quyền lực, phòng chống tiêu cực là những nội dung cần được xác định rõ hiện nay.

Từ khóa:
Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng; đổi mới công tác cán bộ

1. Đổi mới công tác cán bộ xuất phát từ yêu cầu cấp thiết và lâu dài của thực tiễn

Trong hoạt động thực tiễn cách mạng, Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ "cán bộ là cái gốc của mọi công việc"[1], quyết định mọi công việc; và "huấn luyện cán bộ là công việc gốc của Đảng"[2]. Người cán bộ, người đứng đầu có vai trò to lớn trong lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức công việc. Công tác cán bộ (CTCB) thực sự là "then chốt của then chốt" trong công tác xây dựng Đảng, Nhà nước, hệ thống chính trị. Chỉ có tiếp tục đổi mới mạnh mẽ CTCB mới có thể giải quyết được vấn đề "then chốt của then chốt", nhằm xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp, nhất là cấp chiến lược, đủ phẩm chất, năng lực, uy tín, ngang tầm nhiệm vụ. Công cuộc đổi mới hiện nay rất cần xây dựng đội ngũ cán bộ "dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm, dám đương đầu với khó khăn, thử thách, quyết liệt trong hành động vì lợi ích chung"[3]. Thời gian qua, Đảng, Nhà nước đã nêu cao quyết tâm chính trị trong đổi mới CTCB; thực hiện nhiều biện pháp phòng chống tiêu cực, tệ nạn "chạy chức, chạy quyền", bước đầu đã có tác dụng cảnh báo, răn đe, ngăn chặn tiêu cực trong CTCB; quan tâm nhiều đến công tác bảo vệ chính trị nội bộ; sửa đổi, bổ sung, làm mới nhiều quy định về cải cách cơ cấu, biên chế, tổ chức bộ máy gắn với đổi mới CTCB. Đại hội XIII của Đảng đánh giá: "Công tác cán bộ có nhiều đổi mới, được tập trung lãnh đạo, chỉ đạo toàn diện, đồng bộ và đạt một số kết quả quan

trọng; về tổng thể, đội ngũ cán bộ các cấp đáp ứng ngày càng tốt hơn yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới"[4]. Tuy nhiên, trước đòi hỏi của tình hình mới, CTCB còn không ít bất cập, hạn chế, "việc thể chế hóa, cụ thể hóa chủ trương của Đảng về một số nội dung trong công tác cán bộ còn chậm, còn một số ít nội dung chưa thống nhất giữa pháp luật của Nhà nước với quy định của Đảng. Đánh giá cán bộ vẫn là khâu yếu... Việc bổ nhiệm, giới thiệu cán bộ ứng cử có nơi chưa bảo đảm tiêu chuẩn, điều kiện, quy trình... Chính sách cán bộ chưa thực sự tạo động lực để cán bộ toàn tâm, toàn ý với công việc. Năng lực của đội ngũ cán bộ chưa đồng đều; nhiều cán bộ thiếu tính chuyên nghiệp"[5]. Chỉ tính riêng kết quả rà soát công tác quy hoạch, luân chuyển cán bộ lãnh đạo, quản lý cho thấy: "Cả nước có 55.697/2.169.908 trường hợp thiếu tiêu chuẩn, điều kiện, chiếm 2,56% so với tổng số được rà soát và 2.827/2.169.908 trường hợp sai về quy trình, thủ tục, chiếm 0,13% so với tổng số được rà soát"[6]; cùng với không ít tiêu cực khác trong CTCB. Tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, chủ nghĩa cá nhân, cơ hội chính trị, vụ lợi, lợi ích nhóm, quan liêu, tham nhũng, lãng phí, bệnh thành tích ở một bộ phận cán bộ, đảng viên, công chức chưa bị đẩy lùi, thậm chí còn có mặt diễn biến phức tạp, nghiêm trọng hơn. Thực tế đã đặt ra "mệnh lệnh" với yêu cầu cao về tiếp tục đổi mới CTCB toàn diện, mạnh mẽ, đồng bộ, quyết liệt và hiệu quả hơn vì sự nghiệp cách mạng của Đảng, Nhà nước và dân tộc.

2. Đổi mới công tác cán bộ với những nội dung, hình thức, cách làm phù hợp

Mỗi khâu, mỗi quy trình của CTCB có vị trí, vai trò, nội dung, biện pháp và yêu cầu nghiệp vụ riêng nhưng có quan hệ hữu cơ, biện chứng với nhau trong tổng thể, đồng bộ, thống nhất về chất lượng và hiệu quả của CTCB; không được tuyệt đối hóa, hoặc xem nhẹ một khâu, một nội dung hay quy trình nào của hoạt động CTCB. Cần có sự đột phá để khắc phục căn bản những hạn chế, yếu kém trong công tác đánh giá cán bộ, làm cơ sở tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng các khâu, các bước của CTCB. Đánh giá cán bộ khách quan, đa chiều, toàn diện, lịch sử, cụ thể, chú ý triển vọng phát triển; có tiêu chí rõ ràng, có trọng tâm, trọng điểm gắn với đặc điểm, tính chất công việc, coi trọng "đánh giá chất lượng, hiệu quả, sản phẩm thực tế theo chức trách, nhiệm vụ được giao và đề cao trách nhiệm người đứng đầu"[7]. Chất lượng, hiệu quả công tác của cán bộ được chứng minh trên thực tế là kết quả tổng hợp của việc tu dưỡng, học tập, rèn luyện, hoàn thành chức trách, nhiệm vụ của cá nhân cán bộ với kết quả hoàn thành chức năng, nhiệm vụ của tổ chức, cơ quan, đơn vị do cá nhân cán bộ đó lãnh đạo, quản lý, đặt trong tổng thể việc giải quyết quan hệ công tác của hệ thống cơ quan, đơn vị hữu quan. Coi trọng đánh giá cán bộ trong trạng thái "động", trong những hoàn cảnh, điều kiện có nhiều khó khăn, thách thức, hy sinh, những bước ngoặt của môi trường, yêu cầu công việc, sự nghiệp công tác gắn với động cơ chính trị, nghề nghiệp, tinh thần cầu thị, khả năng khắc phục hạn chế, yếu kém, vượt khó, tiến bộ, khả năng thích ứng với cái mới, xu thế phát triển của tình hình nhiệm vụ; uy tín đối với đồng nghiệp, tập thể, cộng đồng, các lực lượng liên quan, nhất là những lực lượng thuộc đối tượng được cán bộ "phục vụ" và những lực lượng thuộc đối tượng "cạnh tranh" trong quy hoạch, công tác. Đánh giá đúng cán bộ để nuôi dưỡng, quản lý, sử dụng hiệu quả cán bộ; kịp thời tôn vinh được những cán bộ tốt để noi gương, nhân rộng, phát triển; tìm ra được những người hiền tài cho quy hoạch, điều động, bổ nhiệm, trọng dụng để được người, được việc, được tổ chức, được sự nghiệp

cách mạng; đồng thời phân loại được cán bộ hạn chế, yếu kém. Đổi mới CTCB đi vào chiều sâu của chất lượng và hiệu quả, trực tiếp xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp đủ phẩm chất, năng lực, uy tín, ngang tầm nhiệm vụ.

Kết hợp nhiều hình thức, biện pháp để quy tụ được đội ngũ những người hiền tài làm nòng cốt của sự nghiệp cách mạng, là nguyên khí quốc gia theo hướng "Đổi mới mạnh mẽ cơ chế phát hiện, lựa chọn, thu hút, trọng dụng nhân tài và cơ chế đánh giá cán bộ. Mở rộng việc thi tuyển cán bộ lãnh đạo, quản lý cấp vụ, sở, phòng trong hệ thống chính trị"[8]. Cán bộ tài đức được xây dựng, phát triển theo cơ chế phát hiện, tuyển chọn, quy hoạch nguồn nhân tài; chăm lo nuôi dưỡng nhân tài của tổ chức kết hợp với tự tu dưỡng, học tập, rèn luyện thành tài của cá nhân; kết hợp thi tuyển "cạnh tranh", sát hạch trực tiếp, kiểm tra định kỳ, đột xuất; đánh giá thành tựu, công trạng cống hiến thực tế; áp dụng chính sách thu hút và trọng dụng, đào tạo, bồi dưỡng, tạo điều kiện, môi trường công tác, xây dựng tinh thần trách nhiệm, hứng thú nghề nghiệp, ý thức tổ chức kỷ luật, đạo đức công vụ...

Công tác đào tạo, bồi dưỡng gắn với vị trí việc làm, chức danh, chức vụ, phục vụ công tác quy hoạch chuyển tiếp liên tục các lớp kế cận, kế tiếp vững vàng các thế hệ cán bộ, đáp ứng yêu cầu hiện tại và lâu dài, cho mọi yêu cầu nhiệm vụ cách mạng; vừa tránh được sự hẫng hụt cán bộ vừa đa dạng hóa thành phần cán bộ theo hướng "Chú trọng cơ cấu hợp lý, sớm phát hiện, đào tạo, bồi dưỡng cán bộ trẻ, nữ, người dân tộc thiểu số ở các cấp, nhất là cấp cơ sở"[9]. CTCB được đổi mới đồng bộ theo hệ thống từ Trung ương đến cơ sở, cơ cấu hợp lý giữa các lứa tuổi, giới tính, thành phần, dân tộc, vùng miền, Trung ương, địa phương, cơ sở, bảo đảm tính phù hợp, thích ứng, đa dạng, phong phú, đại đoàn kết, phát huy thế mạnh, sở trường, thông suốt, đồng bộ, nhịp nhàng, đồng điệu, liên thông hoạt động của hệ thống tổ chức bộ máy.

3. Đổi mới công tác cán bộ trong tổng thể công cuộc cải cách hành chính

Tiếp tục đổi mới CTCB, "Tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức có đủ phẩm chất, năng lực, uy tín, phục vụ nhân dân và sự phát triển của đất nước"[10] là một trong những nội dung cốt lõi, có ý nghĩa quyết định chất lượng, hiệu quả thực hiện chương trình đẩy mạnh cải cách hành chính trong bộ máy Đảng, Nhà nước, hệ thống chính trị. Từng khâu, từng nội dung, quy trình của CTCB gắn bó hữu cơ với từng nội dung cải cách hành chính, phù hợp từng hoàn cảnh, giai đoạn, lĩnh vực, tính chất, đặc điểm nhiệm vụ, công việc, cùng phục vụ cho nhiệm vụ xây dựng, chỉnh đốn Đảng, xây dựng và hoàn thiện bộ máy nhà nước pháp quyền XHCN và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh. Tập trung đột phá cải cách CTCB vào những khâu, những việc làm khó, trọng yếu, hoặc còn nhiều hạn chế, yếu kém như tiêu chí, tiêu chuẩn, chức danh, cơ chế, thể chế, quy định, thực hành đánh giá cán bộ; kiểm soát quyền lực, chống "chạy chức, chạy quyền"; thu hút và quản lý, sử dụng hiệu quả nhân tài. Tiếp tục rà soát, bổ sung, sửa đổi, làm mới, hoàn thiện hệ thống thể chế, văn bản quy phạm pháp luật về CTCB đặt trong tổng thể chương trình đẩy mạnh cải cách hành chính. Tập trung vào những thể chế, văn bản pháp quy có ý nghĩa phát triển, kiện toàn đội ngũ cán bộ các cấp, nhất là cấp chiến lược lên "ngang tầm" nhiệm vụ thời kỳ mới, gắn với phòng chống tiêu cực; tinh giản biên chế, tổ chức bộ máy, giảm chi phí hành chính, nâng cao năng suất, chất lượng, hiệu quả hoạt động công vụ; quy định thẩm quyền, trách nhiệm của người đứng đầu trong CTCB, quản lý, sử dụng cán bộ. Đổi mới CTCB vừa giữ vững, tăng cường vai

trò lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp ủy đảng, chính quyền vừa phát huy năng lực cá nhân người đứng đầu tổ chức, vừa bảo đảm sự thống nhất thể chế của Trung ương vừa phát huy được tính tự chủ, tự chịu trách nhiệm, năng động, sáng tạo, tính đặc thù của từng cấp, từng ngành, địa phương, cơ sở. "Tiếp tục hoàn thiện thể chế Đảng lãnh đạo công tác cán bộ, cải cách thủ tục hành chính và đẩy mạnh phân cấp, phân quyền về công tác cán bộ"[11], gắn với việc phát huy và quy rõ trách nhiệm cho người đứng đầu theo chủ trương "người đứng đầu lựa chọn, giới thiệu với cấp có thẩm quyền để bầu cử, bổ nhiệm cấp phó của mình; bí thư cấp ủy giới thiệu để bầu ủy viên ban thường vụ và chịu trách nhiệm về việc giới thiệu; giao quyền cho người đứng đầu bổ nhiệm, miễn nhiệm đối với cấp trưởng cấp dưới trực tiếp và chịu trách nhiệm về quyết định đó"[12]. Đổi mới CTCB góp phần đắc lực cho tinh giản biên chế, tinh gọn tổ chức bộ máy, nhất thể hóa vị trí, nhất là kiện toàn các vị trí chủ chốt, trọng yếu theo chủ trương "bí thư cấp ủy đồng thời là thủ trưởng của cơ quan, đơn vị; cơ bản thực hiện mô hình bí thư cấp ủy đồng thời là chủ tịch hội đồng nhân dân; bí thư cấp ủy đồng thời là chủ tịch ủy ban nhân dân ở những nơi đủ điều kiện; bí thư chi bộ đồng thời là trưởng thôn, tổ trưởng tổ dân phố hoặc trưởng ban công tác mặt trận"[13]. Đổi mới CTCB gắn bó hữu cơ với đổi mới công tác tổ chức theo hướng khắc phục sự chồng chéo chức năng, nhiệm vụ, sự bất hợp lý, dư thừa biên chế trong tổ chức bộ máy có tính tổng thể, liên thông giữa Đảng, Nhà nước, hệ thống chính trị; đẩy mạnh tinh giản biên chế, tổ chức bộ máy gắn với cơ cấu lại đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức; xây dựng đội ngũ cán bộ gắn với xây dựng đội ngũ đảng viên. "Phát hiện, quy hoạch, bồi dưỡng, phát huy vai trò của những đảng viên ưu tú, có triển vọng, chuẩn bị nguồn cán bộ chủ chốt các cấp"[14].

4. Đổi mới, kiểm soát quyền lực, phòng chống tiêu cực trong công tác cán bộ

Công tác cán bộ, cơ cấu tổ chức, biên chế nhân sự là những việc làm nhạy cảm, nhiều quan hệ lợi ích, con người, công việc, xã hội đan xen rất phức tạp, dễ nảy sinh mâu thuẫn, tiêu cực, tha hóa, vụ lợi với nhiều hình thức, sắc thái khác nhau; trong khi đó, CTCB cùng đội ngũ cán bộ, là nguyên nhân của mọi nguyên nhân quyết định chất lượng, hiệu quả tổ chức và hoạt động của bộ máy Đảng, Nhà nước, hệ thống chính trị, các tổ chức xã hội và sự hưng thịnh hay suy vong của quốc gia, dân tộc. Việc kiểm soát được quyền lực, phòng chống có hiệu quả những tiêu cực trong CTCB góp phần quan trọng vào phòng ngừa, ngăn chặn, đẩy lùi suy thoái, "tự diễn biến", "tự chuyển hóa" nội bộ, xây dựng nền công vụ trong sạch, vững mạnh, chuyên nghiệp, hiệu quả, phục vụ nhân dân, với đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức có phẩm chất, năng lực tốt, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ. Kiểm soát quyền lực, phòng chống tiêu cực trong CTCB cần thực hiện đồng bộ, toàn diện nội dung, biện pháp, vừa xây dựng vừa phòng chống, xây dựng là cốt yếu, chiến lược; kết hợp giáo dục, thuyết phục với các biện pháp hành chính, chính trị, kinh tế, pháp chế, kỷ luật, kỷ cương. Kiên trì đổi mới thực hiện công tác giáo dục chính trị tư tưởng, đạo đức, lối sống gắn với tăng cường việc nêu gương của cán bộ lãnh đạo, quản lý, nhất là người đứng đầu tổ chức, làm cho mỗi cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức giác ngộ bổn phận, trách nhiệm của mình, luôn tu dưỡng bản lĩnh, phẩm chất, năng lực trí tuệ, đạo đức, lối sống, thích ứng trong mọi hoàn cảnh khó khăn, thách thức; "miễn dịch" trước mọi tác động tiêu cực, sự cám dỗ của vật chất, tiền tài, danh vọng, tình cảm, quan hệ... Kiên quyết đẩy mạnh thực hiện các biện pháp, cách thức kiểm soát quyền lực, chống "chạy chức, chạy quyền",

kịp thời ngăn chặn, đẩy lùi tiêu cực trong CTCB; trước tiên, đẩy mạnh rà soát, sửa đổi, bổ sung, làm mới, đồng bộ hóa thể chế, quy chế, quy trình, nguyên tắc, quy định, văn bản pháp quy đồng thời với quy rõ trách nhiệm lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp ủy đảng, chính quyền Trung ương, địa phương, cơ sở triển khai tổ chức thực hiện hiệu quả CTCB trên thực tế. Quy định rõ thẩm quyền, trách nhiệm của tập thể, cá nhân gắn với thực hiện đầy đủ thủ tục, quy trình CTCB một cách dân chủ, khách quan, công khai, minh bạch, bảo đảm "kiểm soát chặt chẽ quyền lực trong từng khâu của công tác cán bộ, nhất là đối với người đứng đầu cấp ủy đồng thời là thủ trưởng cơ quan, đơn vị, chủ tịch ủy ban nhân dân. Giữ vững kỷ luật, kỷ cương, tăng cường kiểm tra, giám sát, chống chạy chức, chạy quyền"[15]. Kiểm soát quyền lực, chống "chạy chức, chạy quyền" trong CTCB được thực hiện một cách kiên trì, kiên quyết, đồng bộ đối với cấp ủy, tổ chức đảng, chính quyền, người đứng đầu tổ chức, cơ quan, cán bộ trực tiếp tham mưu đề xuất làm CTCB, nhân sự thuộc đối tượng của CTCB, được đặt trong tổng thể phòng chống tiêu cực, suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, "tự diễn biến", "tự chuyển hóa" nội bộ và phòng chống quan liêu, tham nhũng, lãng phí. "Xử lý nghiêm minh, đồng bộ giữa kỷ luật của Đảng với kỷ luật của Nhà nước và xử lý bằng pháp luật đối với cán bộ vi phạm, kể cả khi đã chuyển công tác hoặc nghỉ hưu"[16]. Coi trọng phát huy dân chủ, sức mạnh tổng hợp của các cá nhân, tổ chức, lực lượng phòng chống tiêu cực, suy thoái, tha hóa trong CTCB, trong bộ máy hệ thống chính trị và các tổ chức xã hội. "Cán bộ, đảng viên có trách nhiệm phát hiện và lắng nghe ý kiến của nhân dân về phản ánh, tố cáo, cung cấp thông tin cho các cơ quan có thẩm quyền về hành vi chạy chức, chạy quyền, bao che, tiếp tay cho chạy chức, chạy quyền"[17], gắn với "phát huy vai trò, trách nhiệm của cả hệ thống chính trị và người dân trong xây dựng, chỉnh đốn Đảng, đấu tranh chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực, bảo vệ có hiệu quả người tố cáo; nâng cao trách nhiệm của người đứng đầu cấp ủy, tổ chức đảng, chính quyền và các cơ quan chức năng trong việc bảo vệ người tố cáo, tạo chuyển biến mạnh mẽ về nhận thức và hành động của toàn xã hội đối với công việc này"[18].

Đổi mới CTCB là công việc có ý nghĩa hết sức quan trọng và cấp thiết trong giai đoạn hiện nay, góp phần nâng cao năng lực lãnh đạo của Đảng, củng cố niền tin của nhân dân đối với sự lãnh đạo của Đảng.

1, 2. *Hồ Chí Minh Toàn tập*, Nxb CTQG, H, 2011, T. 5, tr. 309, 309

3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 15, 16. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII,* Nxb CTQGST, H, 2021, T. II, tr. 243, 190-191, 196, 194, 242, 244, 242-243, 243, 244, 241, 243, 243-244

10, 14. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII,* Nxb CTQGST, H, 2021, T. I, tr. 178, 186

17. Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam: "Quy định về việc kiểm soát quyền lực trong công tác cán bộ và chống chạy chức, chạy quyền", số 205-QĐ/TW, Hà Nội, 23-9-2019, tr. 8

18. Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam: "Chỉ thị của Bộ Chính trị về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác bảo vệ người phát hiện, tố giác, người đấu tranh chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực", số 27-CT/TW, Hà Nội, 10-1-2019, tr. 4.